

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 3, 2013 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 332.135

*О. В. Рогова,
аспірант, Чернігівський державний технологічний університет, м. Чернігів*

МОДЕЛЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ЄВРОРЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЗАДЛЯ КОРИГУВАННЯ ТЕМПІВ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

В статті узагальнено науково-методичні підходи до оцінки розвитку єврорегіонального співробітництва регіонів України. Запропоновано використання івент-рейтингового експрес-методу оцінки розвитку єврорегіонального співробітництва на засадах публічно-приватного партнерства.

In the article scientific and methodical approaches to the estimation of the Euroregional cooperation of regions of Ukraine are summarized. It's proposed to use event-rating rapid method for estimation of development of Euroregional cooperation on the basis of public-private partnership.

Ключові слова: *транскордонне співробітництво, єврорегіон, єврорегіональне співробітництво, публічно-приватне партнерство.*

Keywords: *Cross-Border Cooperation, Euroregion, Euroregional Cooperation, Public-Private Partnerships.*

Постановка проблеми. Розвиток транскордонного співробітництва в Україні визнано одним з шляхів забезпечення сталого соціально – економічного зростання регіонів. Імплементація європейських моделей транскордонного співробітництва переважно реалізується у формі єврорегіонів - самостійних суб'єктів співробітництва з відповідними організаційними структурами, які спираються на прикордонні адміністративно-територіальні одиниці суміжних держав і утворюються з метою розвитку прикордонної інфраструктури та взаємовигідного вирішення соціальних та економічних питань через спільне використання сприятливих природних умов та інтенсифікації виробничих та невиробничих галузей. Тому надалі у статті використовуватиметься термін «єврорегіональне співробітництво», що однозначно вказуватиме на приналежність його суб'єктів до єврорегіонів.

Загальновідомим є факт позитивного впливу єврорегіонального співробітництва на прискорення соціально-економічного розвитку, кадрову та інфраструктурну підготовку регіонів і країни в цілому для поглиблення співробітництва з Європейським Союзом, реалізацію потенціалу формування експортної спеціалізації регіонів, розвитку міжнародних зв'язків у галузях туризму, рекреації, охорони навколишнього середовища тощо. Проте сучасний стан обмеженості бюджетних ресурсів стримує розвиток співробітництва прикордонних територій, що є стимулом пошуку інноваційних форм співробітництва, таких, як залучення приватного капіталу до фінансування та реалізації проектів єврорегіонального співробітництва. Перспективи, умови та форми участі приватного капіталу у єврорегіональному співробітництві автором статті обґрунтовано у роботі [4] та ідентифіковано як реалізація єврорегіонального співробітництва на засадах публічно-приватного партнерства (ППП). Однак, для адекватної оцінки сучасного стану співробітництва та розробки стратегії подальшого його розвитку необхідно визначитись з методом оцінки єврорегіонального співробітництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом питання транскордонного співробітництва привертало увагу багатьох вітчизняних дослідників. Найбільш вагомий внесок мають дослідження Мікули Н., Кіш С., Студеннікова І., Школи І., Терещенко Т. В., Шилік Л. В., Корольчук Л. В. та ін.

Мета статті. Аналіз існуючих підходів до оцінки ефективності єврорегіонального співробітництва та розробка нового експрес-методу.

Виклад основного матеріалу. Попри доведену вітчизняними науковцями важливість для регіональної економіки досліджуваного питання, методологічні засади оцінки розвитку співробітництва регіонів залишаються недостатньо розробленими. Це, зокрема, підтверджує узагальнення методичних підходів до оцінки ефективності транскордонного співробітництва, здійснене І.М. Школою [7]. Серед існуючих методик вітчизняних авторів можна виділити й достатньо ґрунтовні, але які в той же час є достатньо проблемними щодо практичного застосування.

Щодо розвитку сегменту єврорегіонального співробітництва, то на сьогодні практично відсутні системні наукові розвідки та детерміновані моделі оцінки його результативності. Разом з тим, окремі елементи аналізу та оцінки транскордонного співробітництва регіонів є цілком застосовуваними і в системі єврорегіонального співробітництва.

Малоефективність співробітництва регіонів, які відзначають більшість дослідників [1; 3; 8], слід також ув'язувати з відсутністю науково обґрунтованої методики оцінки ефективності єврорегіонального співробітництва, використання якої впливатиме на визначення проблемних аспектів та пріоритетні напрямки для його активізації.

Найбільш відомі теоретичні напрацювання щодо формування таких методик належать таким вітчизняним науковцям, як Мікула Н. А., Корольчук Л. В., Терещенко Т. В., Шилік Л. В., які в той же час підтверджують відсутність єдиного підходу до визначення ефективності єврорегіонального співробітництва.

Оскільки єврорегіональне співробітництво є складним та багатограним явищем розвитку сучасної регіональної економіки, то і підходи до його оцінювання передбачають застосування систематизованої та багаторівневої структури.

Відповідно до обґрунтувань Мікули Н. А. [3], оцінка єврорегіонального співробітництва не може бути визначена прямими методами. В той же час пропонується використовувати непрямі методи оцінки: показники прикордонної торгівлі, взаємної зовнішньої торгівлі та інвестиційної діяльності, обсяги фінансової підтримки з міжнародних фондів та структур, суспільні ефекти від реалізації заходів та єврорегіональних проектів тощо. Підсумковими у непрямої оцінці є показники якості життя мешканців прикордоння, а також темпи їх зростання у порівнянні із іншими регіонами та середніми по країні. Базою для дослідження Мікула Н. визначає транскордонний регіон, який пропонується досліджувати за трьохрівневою схемою: основні системні аспекти регіону, підсистеми регіону, процеси та стадії формування і розвитку регіону. Проблемними питаннями застосування методики є з одного боку доступність вихідних даних для аналізу (наприклад, щодо прикордонної торгівлі), а з іншого включення до системи показників, вплив на які обмежений або відсутній на регіональному рівні (наприклад, розвиток інфраструктури, фінансова підтримка міжнародних організацій).

Інша методика, запропонована Терещенко Т. В. [5], базується на принципі багаторівневості та передбачає проведення оцінки на мікро-, мезо- та макрорівнях. На мікрорівні проводиться оцінка результатів реалізації конкретних проектів, програм, заходів єврорегіонального співробітництва в залежності від сфери діяльності. На мезорівні відбувається збір та зведення у єдиний масив інформації про результати реалізованих проектів, розрахунок показників, оцінка місця транскордонного співробітництва у вирішенні проблем регіонів, аналіз отриманих результатів у динаміці. На макрорівні проводиться сукупна оцінка транскордонного співробітництва прикордонних регіонів у цілому у державі, визначення його місця у вирішенні регіональних проблем на загальнодержавному рівні, узагальнення та порівняння отриманих результатів, прийняття рішень щодо підтримки та подальшого розвитку цього виду співробітництва. У якості оціночних

показників використовується сукупність економічних, соціальних, екологічних, інфраструктурних, культурно-освітніх та інших результатів прикордонних областей, які відображають наслідки реалізації проектів та програм на певній території у визначений період часу. Для оцінки єврорегіонального співробітництва запропоновано визначати показники таким чином: для абсолютних – як сумарні по прикордонних адміністративно-територіальних одиницях, що входять до складу єврорегіону; для середніх – залежно від економічного та математичного змісту показника. Зазначена методика концептуально може бути пристосована до завдань оцінки єврорегіонального співробітництва. Проте використовувати в її межах показники є досить загальними і відображають, насамперед, рівень соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів, а не вплив на нього єврорегіонального співробітництва.

Інші підходи, запропоновані **Шилік Л. В.** [6] та **Корольчук Л. В.** [2], звертають увагу на необхідність оцінювання єврорегіонального співробітництва не лише на локальному, регіональному, державному, а й на загальноєвропейському рівні. Відповідно до методики, на кожному з рівнів необхідно визначити мету, об'єкт, предмет, цілі, методи та показники такої оцінки. Визначення результатів ґрунтується на чотирьох базових принципах: 1) цільової спрямованості – узгодження здійснюваних проектів і заходів співробітництва з базовими цілями та завданнями, визначеними під час створення єврорегіонів, а також з відповідними регіональними, галузевими, загальнодержавними стратегіями, програмами та пріоритетами; 2) комплексності – визначення сукупного впливу транскордонного співробітництва на соціально-економічний розвиток прикордонного регіону через оцінку економічних, соціальних, екологічних, фінансово-бюджетних, інфраструктурних, культурно-освітніх показників єврорегіонального співробітництва; 3) ефективності – перевірка налагодження добросусідських взаємовідносин між суб'єктами співробітництва; додання різного роду бар'єрів між прикордонними регіонами суміжних країн; вирішення проблем не лише прикордонних адміністративно-територіальних одиниць, але й держави в цілому; 4) багаторівневості.

На основі узагальнення зазначених підходів **І.М. Школа** [7] пропонує застосовувати поетапну методику аналізу та оцінки реалізації транскордонного співробітництва регіонів. Етап 1. Визначення мети, об'єкта, предмета та завдань аналізу: метою аналізу є об'єктивна оцінка реалізації транскордонного співробітництва регіонів; об'єктом аналізу є транскордонний регіон; предметом аналітичної роботи є рівень ефективності діяльності транскордонного регіону. Етап 2. Обрання форм транскордонного співробітництва для проведення дослідження залежно від рівня його розвитку на досліджуваній території. Пропонується розглядати такі форми співпраці як базові, інституціональні, функціональні та інноваційні. Етап 3. Проведення аналізу по кожній із досліджуваних форм співробітництва за допомогою відповідної системи показників та системи інформаційного забезпечення. На цьому етапі вводяться показники оцінки, класифіковані за групами: загальні статистичні дані; показники, що стосуються соціально-економічного та екологічного розвитку; заходи (проекти) у різних сферах співробітництва; прикордонна інфраструктура. Етап 4. Визначення безпосереднього впливу транскордонного співробітництва на соціально-економічний розвиток території за обраними напрямками на міждержавному, регіональному, галузевому та соціальному рівнях. Підсумком оцінювання має стати визначення впливу на подолання диспропорцій у розвитку прикордонних регіонів (регіональний аспект), покращення стану галузей суспільного життя (галузевий аспект), забезпечення пріоритетів соціального характеру (соціальний аспект), та активізацію інтеграційних процесів між прикордонними регіонами (інтеграційний аспект). Етап 5. Заключний етап, на основі отриманих тенденцій виявляються вузькі місця існуючих взаємовідносин та визначаються напрямки, де доцільно було б зайнятися їх активізацією. Використання зазначеної методики потребує отримання та обробки значного масиву даних і, як наслідок, відповідної системи інформаційного забезпечення: відомості державних обласних адміністрацій, органів управління транскордонним співробітництвом, головних управлінь статистики у регіонах-учасниках, підприємств-учасників співробітництва. Специфіка формування транскордонної статистики полягає у тому, що об'єктом дослідження є суміжні території двох або декількох країн, кожна з яких підпорядковується національному законодавству, податковій, фінансовій та іншим системам, забезпечується національною статистичною інформацією. Тому при застосуванні методики виникатимуть нові специфічні потреби у статистичній інформації, яка повинна базуватися на точних та інформативних спільних даних.

Зазначимо, що останній з розглянутих підходів є синтетичним та достатньо комплексним, проте в той же час і не позбавленим вад попередніх методик. Усі розглянуті методичні підходи пропонують багаторівневу оцінку, яка ґрунтується на значному масиві інформації, яка є важко враховуваною через статистичну необлікованість, а також значну увагу приділяє базовим факторам стану регіонального розвитку, які не дають змогу виокремити їх вплив на розвиток єврорегіонального співробітництва. Існуючі підходи більше орієнтовані на ув'язування оцінювання єврорегіонального (транскордонного) співробітництва з оцінюванням загального рівня регіонального розвитку та, в цілому, не передбачають проведення диференційованої секторальної оцінки.

Тому, поряд з розглянутими багаторівневими складними методиками, існує потреба запровадження оперативних моделей для використання в аналітичній та прогностичній діяльності суб'єктів єврорегіонального співробітництва. У зв'язку з цим в статті пропонується використання івент-рейтингового експрес-методу оцінки розвитку єврорегіонального співробітництва на засадах ППП.

Визначимо, що запропонована модель оцінювання об'єднує якісну та кількісну складові і передбачає проведення SWOT-аналізу та визначення рівня включення державного та бізнесового секторів у єврорегіональне співробітництво, а також надає можливість регулювання його розвитку шляхом екстраполяції очікуваних впливів від запровадження ППП. У відносинах єврорегіонального співробітництва приймає участь значна кількість суб'єктів, які ендогенно структуруються на бізнес, державу та громадський сектор. І, як наслідок, відносини даних суб'єктів класифікуються відповідно до їх інституціональної приналежності.

Зауважимо, що для забезпечення повноти представлення єврорегіональних відносин необхідно відзначити наявність і безпосередніх прямих контактів населення прикордонних територій. Але таку діяльність не можна в повному значенні віднести до єврорегіонального співробітництва через притаманну їй несистемність та у переважній більшості випадків внутрішню неототожненість з діяльністю єврорегіонів. Крім того, прямі контакти населення опосередковуються відносинами інших згаданих секторів і, як правило, стосуються економічної взаємодії, до прикладу: купівля товарів та отримання послуг у суміжних закордонних регіонах, валютнообмінні операції, туристичні поїздки тощо. До зазначених відносин також долучається і державний сектор, як правило через регульовані процедури, насамперед, пов'язані з перетином кордону (митні правила, прикордонні вимоги, фінансові обмеження тощо).

У той же час, інституціоналізовані сектори, через об'єктивну внутрішню побудову, залучені до єврорегіонального співробітництва з різною інтенсивністю.

З огляду на об'єктивні можливості, потенційно провідним суб'єктом у відносинах єврорегіонального співробітництва є державний сектор, де для зазначених відносин необхідно виокремити дві його складові. Для цього сектору рівень єврорегіонального співробітництва по перше, буде характеризуватися діяльністю органів влади, а по-друге – бюджетних установ. Щодо органів влади мова йтиме про місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування. А спектр діяльності бюджетних установ в основному стосуватиметься сфери освіти, культури, спорту, медицини, надзвичайних ситуацій та екології.

Відмітимо, що діяльність бізнес-сектору у єврорегіональному співробітництві зводиться до зовнішньоторговельних (експортно-імпортних) операцій, руху капіталу у вигляді іноземного інвестування та, в окремих випадках, руху населення у вигляді міграції робочої сили. Діяльність громадського сектору визначатиметься спеціалізацією діяльності його суб'єктів і може охоплювати різні напрямки, які, в тому числі, перетинатимуться з діяльністю державного та бізнес-сектору. Зважаючи на можливості ресурсного забезпечення, громадський сектор поступатиметься у можливостях реалізації проектів єврорегіонального співробітництва першим двом секторам, та, навіть, буде залежним від них.

Отже, з огляду на вищезазначене, для оцінки рівня єврорегіонального співробітництва необхідно, насамперед, досліджувати діяльність у цьому напрямку публічного сектору (органи влади, бюджетні установи) та приватного сектору (бізнес).

Відповідно, для оцінки рівня співробітництва публічного сектору пропонується використати показники двох типів:

1. *Коефіцієнт участі органів влади у єврорегіональному співробітництві:*

$$K_{\text{в}} = \frac{K_{\text{нс в}}}{K_{\text{за в}}} \quad (1)$$

де $K_{\text{нс в}}$ – кількість місцевих органів влади, які беруть участь у заходах єврорегіонального співробітництва у звітному періоді; $K_{\text{за в}}$ – кількість місцевих органів влади, які беруть участь у заходах міжнародного співробітництва у звітному періоді.

2. *Коефіцієнт участі бюджетних установ у єврорегіональному співробітництві:*

$$K_{\text{б}} = \frac{K_{\text{нс б}}}{K_{\text{за б}}} \quad (2)$$

де $K_{\text{нс б}}$ – кількість бюджетних установ, які беруть участь у заходах єврорегіонального співробітництва у звітному періоді; $K_{\text{за б}}$ – кількість бюджетних установ, які беруть участь у заходах міжнародного співробітництва у звітному періоді.

3. Ресурсне забезпечення єврорегіонального співробітництва органів влади:

$$P_{\epsilon} = \frac{P_{\text{лс}\epsilon}}{P_{\text{заг}\epsilon}}, \quad (3)$$

де $P_{\text{лс}\epsilon}$ – обсяг бюджетних коштів, які використані місцевими органами влади для участі у заходах єврорегіонального співробітництва у звітному періоді; $P_{\text{заг}\epsilon}$ – обсяг бюджетних коштів, які використані місцевими органами влади для участі у заходах міжнародного співробітництва у звітному періоді.

4. Ресурсне забезпечення єврорегіонального співробітництва бюджетних установ:

$$P_{\text{б}} = \frac{P_{\text{лсб}}}{P_{\text{загб}}}, \quad (4)$$

де $P_{\text{лсб}}$ – обсяг бюджетних коштів, які використані бюджетними установами для участі у заходах єврорегіонального співробітництва у звітному періоді; $P_{\text{загб}}$ – обсяг бюджетних коштів, які використані бюджетними установами для участі у заходах міжнародного співробітництва у звітному періоді.

Для оцінки рівня єврорегіонального співробітництва приватного сектора пропонується також використати показники двох типів:

1. Коефіцієнт участі приватного сектору у єврорегіональній торгівлі:

$$K_{\text{жж}} = \frac{K_{\text{жп}}}{K_{\text{жк}}}, \quad (5)$$

де $K_{\text{жп}}$ – кількість суб'єктів, які беруть участь у зовнішній торгівлі з регіонами - учасниками єврорегіону у звітному періоді; $K_{\text{жк}}$ – кількість суб'єктів, які беруть участь у зовнішній торгівлі з суміжною країною у звітному періоді.

2. Коефіцієнт участі суб'єктів приватного сектору у єврорегіональному інвестуванні:

$$K_i = \frac{K_{i\text{п}}}{K_{i\text{к}}}, \quad (6)$$

де $K_{i\text{п}}$ – кількість суб'єктів, які здійснюють взаємне інвестування у регіони - учасники єврорегіону у звітному періоді; $K_{i\text{к}}$ – кількість суб'єктів, які здійснюють взаємне інвестування у суміжну країну у звітному періоді.

3. Коефіцієнт єврорегіональної торгівлі:

$$O_{\text{жж}} = \frac{O_{\text{жп}}}{O_{\text{жк}}}, \quad (7)$$

де $O_{\text{жп}}$ – обсяг зовнішньої торгівлі з регіонами - учасниками єврорегіону у звітному періоді; $O_{\text{жк}}$ – обсяг зовнішньої торгівлі з суміжною країною у звітному періоді.

4. Обсяг єврорегіонального інвестування:

$$O_i = \frac{O_{i\text{п}}}{O_{i\text{к}}}, \quad (8)$$

де $O_{i\text{п}}$ – обсяг взаємовкладених інвестицій у регіони - учасники єврорегіону у звітному періоді; $O_{i\text{к}}$ – обсяг взаємовкладених інвестицій у суміжну країну / з суміжною країною у звітному періоді.

Зазначимо, що для забезпечення можливості відстеження зміни тенденцій рівня єврорегіонального співробітництва як державного, так і бізнес-сектору зазначені показники необхідно розглядати також у їх динаміці.

Інформаційною базою для проведення такої оцінки слугуватимуть узагальнені дані звітів місцевих органів влади щодо єврорегіонального співробітництва та статистичні джерела, у т.ч. митні дані щодо переміщення товарів у прикордонних регіонах. Для розрахунку певних показників необхідно використовувати також експертні оцінки, зокрема, представників керівних органів єврорегіонів, суб'єктів єврорегіонального співробітництва, які належать до різних секторів, зовнішніх залучених фахівців тощо.

Для забезпечення співставності визначених показників для кожного сектору необхідно представити їх у вигляді узагальненої бальної оцінки. Для зручності розрахунків та інтерпретації максимальну кількість балів для кожного сектору встановимо рівній 10. Переведення отриманих розрахункових показників здійснюватиметься відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1. Шкала переведення отриманих розрахункових показників у бали *

Значення показника	0-0,10	0,11-0,20	0,21-0,30	0,31-0,40	0,41-0,50	0,51-0,60	0,61-0,70	0,71-0,80	0,81-0,90	0,91-1,00
Кількість балів	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

* Джерело: розроблено автором.

Для ранжування показників у межах кожного сектору (державна і бізнес) кожному показнику кількості (№№1,2) надаватиметься вага 0,3, а кожному показнику обсягу (№№3,4) – 0,2, що в сумі складатиме одиницю. Врахування показників пропонується саме таким чином, оскільки залучення більшої кількості учасників до єврорегіонального співробітництва сприятиме його розвитку, у той час як збільшення об'ємних показників може бути спричинено діяльністю усього декількох суб'єктів.

Таким чином, інтегральний показник рівня участі державного та бізнес-сектору у єврорегіональному співробітництві розраховуватиметься відповідно:

$$R_{\text{д}} = 0,3K_{\epsilon} + 0,3K_{\text{б}} + 0,2P_{\epsilon} + 0,2P_{\text{б}}, \quad (9)$$

$$R_{\text{б}} = 0,3K_{\text{жж}} + 0,3K_i + 0,2O_{\text{жж}} + 0,2O_i, \quad (10)$$

Відповідно, можна виокремити три рівні розвитку секторального єврорегіонального співробітництва (див. табл. 2).

Таблиця 2. Шкала переведення бальної оцінки у рейтингову *

Кількість балів	1-3	4-7	8-10
Рівень співробітництва	низький	середній	високий

* Джерело: розроблено автором.

Відмітимо, що спільна оцінка для двох секторів в рамках єврорегіонального співробітництва на засадах ППП розраховуватиметься шляхом їх результативного сумування з урахуванням зростання максимального показника до 20 балів.

Для зручності сприйняття проведених розрахунків пропонується використати графічне моделювання і представити рівень секторальної участі у єврорегіональному співробітництві у вигляді кругової діаграми, радіус якої дорівнюватиме отриманій бальній оцінці. У такому випадку інтегральний показник участі регіону у єврорегіональному співробітництві можливо визначити за формулою площі отриманого кола:

$$S = \pi R^2 \quad (11)$$

Отже, запропонований експрес-метод зорієнтований на визначення саме рівня єврорегіонального співробітництва між різними регіонами, дозволяє проводити компаративістський аналіз секторально у внутрішньому регіональному розрізі та диференціювання регіонів, які входять до складу єврорегіонів за цією ознакою у межах країни. Такий підхід також відповідає потребам урахування синергетичного ефекту від міжсекторного партнерства, при запровадженні засад ППП у єврорегіональне співробітництво.

Для наочного прикладу використання запропонованого методу оцінки рівня єврорегіонального співробітництва, проведемо аналіз Чернігівської області України і Гомельської області Білорусії, які входять до Єврорегіону «Дніпро», створеного у 2003 році і який не має у складі країн-членів ЄС. Отже, оцінка, проведена івент-рейтинговим експрес-методом виглядатиме наступним чином (табл. 3).

Таблиця 3. Розрахунок рівня єврорегіонального співробітництва Чернігівської області України та Гомельської області Білорусії *

Показники	Модель розрахунку	Номер формули	Показники	Модель розрахунку	Номер формули
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт участі органів влади у єврорегіональному співробітництві	$K_e = \frac{8}{17} = 0,47$ або 5 балів	(1)	Коефіцієнт участі приватного сектору у єврорегіональній торгівлі	$K_{жж} = \frac{25}{52} = 0,48$ або 5 балів	(5)
Коефіцієнт участі бюджетних установ у єврорегіональному співробітництві	$K_g = \frac{11}{32} = 0,34$ або 4 бали	(2)	Коефіцієнт участі суб'єктів приватного сектору у єврорегіональному інвестуванні	$K_i = \frac{1}{5} = 0,2$ або 2 бали	(6)
Ресурсне забезпечення єврорегіонального співробітництва органів влади	$P_e = \frac{50000}{140000} = 0,36$ або 4 бали	(3)	Обсяг єврорегіональної торгівлі	$O_{жж} = \frac{49,8}{144,4} = 0,34$ або 4 бали	(7)
Ресурсне забезпечення єврорегіонального співробітництва бюджетних установ	$P_g = \frac{90000}{220000} = 0,41$ або 5 балів	(4)	Обсяг єврорегіонального інвестування	$O_i = \frac{40}{215} = 0,18$ або 2 бали	(8)
Інтегральний показник рівня участі державного сектора у єврорегіональному співробітництві	$R_o = 0,3*5 + 0,3*4 + 0,2*4 + 0,2*5 = 4,5$ ум. од.				(9)
Інтегральний показник рівня участі бізнес-сектора у єврорегіональному співробітництві	$R_o = 0,3*5 + 0,3*2 + 0,2*4 + 0,2*2 = 3,3$ ум. од.				(10)
Графічна інтерпретація (площа кола)	$S_o = \pi*4,5^2 = 63,62$ ум. од. $S_g = \pi*3,3^2 = 34,21$ ум. од. $S_o + S_g = 63,62 + 34,21 = 97,83$ ум. од.				(11)

* Джерело: розроблено автором.

У наведених в таблиці розрахунках заходи єврорегіонального співробітництва – це співробітництво з Гомельською областю, заходи міжнародного співробітництва – це співробітництво з Республікою Білорусь.

Кількість місцевих органів влади та бюджетних установ, які брали участь у заходах єврорегіонального співробітництва з Гомельською областю у заходах міжнародного співробітництва з Республікою Білорусь розрахована на основі річного звіту головного управління економіки Чернігівської облдержадміністрації за 2011 рік.

Обсяг бюджетних коштів, які використані місцевими органами влади та бюджетними установами для участі у заходах єврорегіонального співробітництва з Гомельською областю, у заходах міжнародного співробітництва з Республікою Білорусь визначено на основі експертних оцінок за 2011 рік.

Кількість суб'єктів, які брали участь у зовнішній торгівлі та інвестуванні з Гомельською областю, у зовнішній торгівлі та інвестуванні з Республікою Білорусь областю, обсяг зовнішньої торгівлі і інвестування з Гомельською областю та з Республікою Білорусь визначено на основі статистичних даних за 2011 рік.

Після розрахунку інтегральних показників та площі отриманого кола, можна навести графічну інтерпретацію отриманої оцінки (рис. 1).

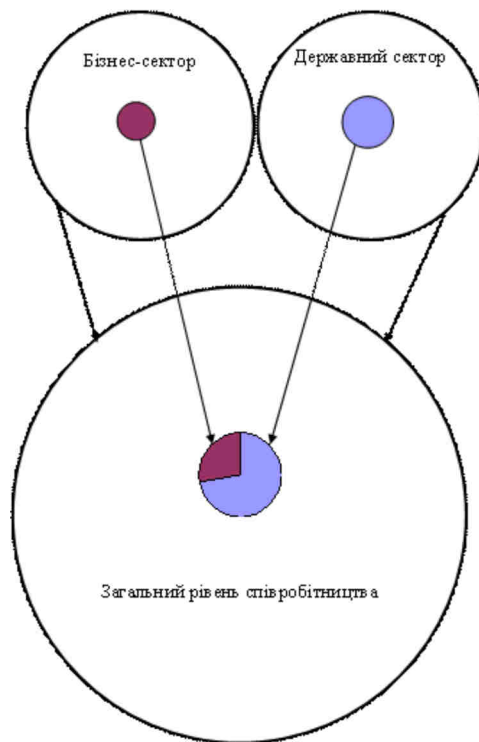

Рис. 1. Рівень включення секторів у єврорегіональне співробітництво *

* Джерело: розроблено автором.

Отже, отримані в результаті аналізу оцінки загалом характеризують стан єврорегіонального співробітництва як низький та підтверджують експертні емпіричні судження щодо більшої залученості у дані процеси державного сектора у порівнянні з бізнес-середовищем. Такий стан речей вимагає вжиття заходів до активізації діяльності суб'єктів обох секторів, яке б спричинило підвищення внутрішньосекторного рівня співробітництва, а також впровадження інноваційних міжсекторальних механізмів у єврорегіональній сфері, яке б дало змогу прискорити розвиток за рахунок синергетичного ефекту.

Висновки. Аналіз існуючих методик оцінки ефективності єврорегіонального співробітництва показав, що єдиного загальноприйнятного підходу у вітчизняній науці немає. Кожна методика спрямована на вирішення конкретного завдання аналізу та всі зводяться до аналізу соціально-економічних показників регіонів. Запропонований у статті

імент-рейтинговий експрес-метод оцінки розвитку єврорегіонального співробітництва дозволить проаналізувати безпосередньо співпрацю учасників єврорегіонального співробітництва та оцінити ступінь залучення державних та приватних партнерів щодо реалізації транскордонних проектів.

Список використаних джерел

1. Кіш Є. Проблеми транскордонного співробітництва України і Євросоюзу / Є. Кіш // Політичні менеджмент. – 2006. – № 5. – С. 131-144.
2. Корольчук Л. В. Активізація транскордонного співробітництва регіонів: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.08 / Корольчук Леся Валеріївна. – Луцьк, 2008. – 203 с.
3. Мікула Н. А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: Монографія / Мікула Н. А. – Львів: ІРД НАН України. – 2004. – 395 с
4. Рогова О. В. Науково-практичний вимір єврорегіонального співробітництва на засадах публічно-приватного партнерства [Текст] / Рогова О.В. // Вісник Чернігівського державного технологічного університету: збірник наук. праць. – Чернігів, ЧДТУ, 2012. – № 2 (58). – С. 60-63.
5. Терещенко Т. В. Методичні підходи до оцінки результатів транскордонного співробітництва прикордонних регіонів України / Т. В. Терещенко // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2006. - № 6. - С. 406-409.
6. Шилік Л. В. Методика оцінки транскордонного співробітництва регіонів на локальному рівні / Л. В. Шилік // Регіональна політика і транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України: Зб. наук. пр. за матеріалами міжнарод. конференції (м.Ужгород, 24-25 травня 2007 р.) / Закарпатський держ. ун-т. Навчально-науковий ін-т філософії та євроінтеграційних досліджень : голова редкол.: Ф.Г. Ващук - Ужгород : Ліра, 2007. – С. 302 – 306.
7. Школа І. М. Методичні підходи до оцінки ефективності транскордонного співробітництва / Школа І.М., Короп Б.М. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpn/2010_6/17_MetP.pdf
8. <http://lv.niss.gov.ua/>

Стаття надійшла до редакції 19.03.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"